

Принципи модернізації професійно-технічної освіти

Перехід суспільства до постіндустріального етапу супроводжується активізацією інноваційних процесів, метою яких є створення умов для підвищення продуктивності праці та конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників на основі технологічної модернізації національної економіки, виробництва інноваційної продукції, застосування передових технологій, методів організації та управління господарською діяльністю для покращення добробуту людини й забезпечення стабільного економічного зростання [8].

Відставання України від економічно розвинутих країн світу в сфері інноваційного розвитку національної економіки (52 місце) свідчить про неефективне використання власного інноваційного потенціалу, а також про поступове перетворення в країну, що ефективно експортує лише матеріальні ресурси. Це зумовлює необхідність реалізації системної державної політики, спрямованої на активізацію інноваційних процесів, забезпечення технологічного розвитку й оновлення національної економіки. Однак інноваційна діяльність – це не тільки новації технологічного характеру, що виявляються в появі нової продукції, виробничих процесів. За сучасних умов вона має значне соціальне підґрунтя, адже залежить від людей, їх професійної компетентності, усвідомленої мотивації до неперервного професійного розвитку, а також від рівня задоволення своєю роботою, її результатами.

Аналіз наукових досліджень практики інноваційної діяльності підприємств Нідерланд свідчить, що лише 25 % їх успіх визначається технологічними новаціями, у той же час, як 75 % забезпечується за рахунок соціальних новацій, таких як управлінські знання, методи оволодіння цими знаннями і їх впровадження з метою забезпечення функціонування підприємств [10, с. 65]. Отже, здійснення інноваційної діяльності на високому рівні залежить від здатності і підприємств, і кваліфікованих робітників впроваджувати новації, а також змінювати свою поведінку, у тому числі й професійну.

На превеликий жаль, стан підготовки кваліфікованих робітників у системі професійно-технічної освіти ще не відповідає сучасним соціально-економічним потребам суспільства. Причинами цього є недосконалі: нормативно-правова база й механізм формування державного замовлення на підготовку кваліфікованих робітників, неефективний моніторинг потреб ринку праці та механізми управління, залишковий принцип фінансування,

відсутність системи підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації педагогічного персоналу, застаріла матеріально-технічна база тощо [3].

Зауважимо, що ефективні підходи до вдосконалення підготовки кваліфікованих робітників відповідно до вимог технологічного розвитку сучасного виробництва були викладені у Концепції розвитку професійно-технічної (професійної) освіти в Україні, схваленої у 2004 році на спільному засіданні колегії Міністерства освіти і науки України та Президії НАПН України. Однак, не діставши статусу нормативно-правового документа, ця Концепція не змогла ефективно впливати на модернізаційні процеси в системі професійно-технічної освіти з питань оновлення змісту, впровадження сучасних форм і методів навчання, управління освітньо-виховною, навчально-виробничою, навчально-методичною, фінансово-економічною та господарською діяльністю тощо [2].

У зв'язку з цим очевидним стало розроблення у 2010 році Концепції державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011–2015 роки, спрямованої на модернізацію структурних і змістових аспектів професійно-технічної освіти як важливої підсистеми національної інноваційної системи й освітньої галузі, глибоко інтегрованої в економіку країни через підготовку кваліфікованої робочої сили.

Зважаючи на те, що метою цієї Концепції є створення сприятливих умов для якісної підготовки робітничих кадрів згідно з пріоритетами державної соціально-економічної політики, орієнтованої на задоволення потреб особистості, суспільства і держави, а також забезпечення рівного доступу до професійно-технічної освіти [3] модернізаційні процеси професійно-технічної освіти доцільно проводити з урахуванням принципів гуманізації, фундаменталізації, диверсифікації, децентралізації, відкритості, випереджувального характеру освіти, компетентнісного підходу, інформатизації, соціального партнерства тощо.

Принцип гуманізації пов'язаний із спрямованістю системи професійно-технічної освіти на підготовку майбутніх кваліфікованих робітників, здатних швидко адаптуватися до різних змін у світі праці, працювати в команді, застосовувати знання і вміння в нестандартних ситуаціях, постійно підвищувати свою кваліфікацію, комунікативні навички. Особлива увага роботодавців надається особистісним якостям робітників, їх світогляду, культурі, поведінці, що є важливими чинниками формування корпоративної культури на підприємстві. У цьому контексті зумовлюється необхідність у подоланні технократичних тенденцій у цілях, завданнях і змісті професійно-технічної освіти

на засадах її гуманізації. А отже, гуманізація професійно-технічної освіти відбувається за трьома напрямками:

а) оновлення змісту на основі його доповнення навчальним матеріалом, що забезпечує формування світогляду особистості, розвиток її професійно важливих якостей тощо. З цією метою в навчальні плани і програми включаються дисципліни, що формують економічне і ринкове мислення, загальну, екологічну й правову культуру. Необхідною умовою оновлення змісту професійно-технічної освіти є посилення її гуманітарної компоненти через висвітлення важливих аспектів знань про людину як особистість, представлених у програмах навчальних предметів: естетика, етика, психологія, соціологія;

б) організація особистісно орієнтованого навчально-виховного процесу на основі врахування індивідуальних здібностей, можливостей і творчого досвіду учнів професійно-технічних навчальних закладів, використання сучасних технологій навчання (педагогічних і виробничих), що уможлиблює побудову власної траєкторії професійного розвитку особистості майбутнього кваліфікованого робітника, її саморозвиток, самонавчання, самовиховання тощо. Істинність самореалізації особистості майбутнього кваліфікованого робітника в процесі навчання ґрунтується на забезпеченні умов, що стимулюють процеси самопізнання, цілепокладання, проектування перспектив індивідуальної життєдіяльності, а саме: врахування педагогом суб'єктивного досвіду учнів; використання рефлексивних процедур; забезпечення вільної комунікації; досягнення консенсусу в інтерпретації результатів діагностування; врахування індивідуальних особливостей особистості в процесі диференційованого педагогічного впливу на неї тощо;

в) забезпечення гуманних відносин в освітньому і виробничому середовищі на основі синергетичного підходу, згідно з яким суб'єкти навчально-виховного й трудового процесів розглядаються як відкриті складні системи, що взаємодіють між собою на основі визначення змісту дій і функцій кожної із них. Гуманістична основа зазначеної взаємодії сприяє створенню ситуації успіху, співтворчості, а також психологічно комфортних, ситуативно-адекватних і безпечних умов для оволодіння знаннями й уміннями, способами підвищення рівня професійної кваліфікації учнів професійно-технічних навчальних закладів тощо.

Отже, модернізація професійно-технічної освіти на основі її гуманізації досягається переорієнтацією і змісту, і процесу професійного навчання на особистість майбутнього кваліфікованого робітника з метою її соціального захисту в ринкових умовах, особистісного розвитку й творчої самореалізації в навчанні та професійній діяльності.

Принцип фундаменталізації спрямовується на підготовку мобільного, конкурентоспроможного робітника, з високим рівнем інтелектуального і творчого потенціалу, наукової культури мислення і професійної діяльності на основі посилення загальноосвітньої й наукової компоненти професійно-технічної освіти, забезпечення дослідницького характеру знань, їх практичної спрямованості, переходу на підготовку кваліфікованих робітників з укрупнених (інтегрованих) професій, використання модульної структури навчальних планів і програм, діяльнісно-розвивального підходу до організації навчально-виробничого процесу.

Принцип фундаменталізації пропонує новий підхід до забезпечення єдності змісту загальної та професійної освіти, а також посилення його практичної значущості. З цією метою в природничо-науковий цикл предметів доцільно включати професійно спрямований навчальний матеріал з урахуванням специфіки конкретної робітничої професії.

У контексті зазначеного, модернізація професійно-технічної освіти на основі фундаменталізації передбачає створення необхідних організаційно-педагогічних умов для формування професійно важливих знань майбутніх кваліфікованих робітників, спрямованих на цілісне сприйняття наукової картини навколишнього світу, інтелектуальний, культурний і професійний розвиток особистості, оволодіння новими компетенціями, неперервне вдосконалення в професії. Реалізація цих умов забезпечує формування особистості кваліфікованого робітника, здатної на основі оволодіння фундаментальними знаннями інтегрально розв'язувати проблеми виробничого характеру. Це особливо актуально для тих випадків, коли метою праці є виконання не окремих операцій, а цілісних технологічних процесів, що, в свою чергу, потребує від кваліфікованого робітника розуміння очікуваного результату, а також коли зміст праці ґрунтується не на емпірично накопичених навичках, а на відповідному обсязі теоретичних, у тому числі спеціальних знань, умінь, котрі дають можливість творчого осмислення виробничої ситуації, що склалася на даний момент.

Принцип диверсифікації забезпечує використання нових видів освітніх структур, систем і програм професійного навчання, спрямованих на розширення різних за рівнями і змістом освітніх послуг у сфері професійно-технічної освіти. Саме тому диверсифікаційні процеси в системі професійно-технічної освіти спрямовуються на підвищення соціального попиту на більш високий рівень професійної кваліфікації і задоволення потреб різних верств населення; розробку освітніми закладами альтернативних програм і систем навчання; підготовку фахівців з

нових професійних профілів з урахуванням реструктуризації і регіоналізації економіки [5, с. 74].

З метою задоволення потреб регіональних ринків праці кваліфікованими робітничими кадрами з актуальних на даний час професій, є необхідність у створенні багаторівневих і багатопрофільних професійно-технічних навчальних закладів. Такими навчальними закладами мають стати професійні ліцеї, професійні коледжі, центри професійної освіти і навчання.

Зокрема, професійні ліцеї можуть здійснюватимуть профільне навчання учнів старшої школи з технологічного напрямку та професійну підготовку робітників базового рівня кваліфікації. Професійні коледжі, створені на базі кращих ВПУ, технікумів забезпечуватимуть підготовку висококваліфікованих робітників з укрупнених (інтегрованих) професій, а також майбутніх фахівців середньої ланки (техніків), а Центри професійної освіти і навчання зреалізуюватимуть різні за профілем і термінами навчальні програми з метою підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації робітничих кадрів.

Реалізація принципу диверсифікації сприятиме: оптимізації мережі та інфраструктури робітничих кадрів на загальнодержавному і регіональному рівнях; задоволенню потреб особистості, галузей економіки і суспільства в освітніх послугах; створенню умов для неперервного професійного вдосконалення особистості згідно з власними освітніми траєкторіями; випереджувальному оновленню змісту професійної освіти; використанню гнучких форм і методів навчання; підвищенню престижності професійно-технічного навчального закладу тощо.

Принцип децентралізації забезпечує перерозподіл повноважень між центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та професійно-технічними навчальними закладами з одночасним підвищенням ефективності контролю за результатами їхньої діяльності.

Зазначимо, що децентралізація управління професійно-технічною освітою є ефективною за умови готовності суб'єктів управління сприймати нові ідеї, передавати та довіряти виконання завдань іншим здійснювати контроль лише кінцевих результатів, швидко розробляти і приймати ефективні управлінські рішення, відмовлятися від усталених інструкцій "зверху". У цьому контексті децентралізація сприяє розвитку ініціативності молодих керівників різних управлінських структур у виконанні рішень, що є важливою умовою побудови їх трудової кар'єри.

Згідно з *принципом відкритості* відбувається подолання замкнутого (ідеологічного, економічного, педагогічного тощо) корпоративного, відомчого ладу і духу професійних навчальних

закладів [7, с. 169]. Саме тому модернізація професійно-технічної освіти на основі принципу відкритості передбачає створення умов для тих, хто навчається, вільно продовжувати навчання в іншому професійно-технічному навчальному закладі та за іншим профілем, на основі визнання попередніх результатів навчальних досягнень, а також мати можливість одночасно оволодівати кількома професіями, спеціальностями, навчатися в кількох професійно-технічних навчальних закладах тощо.

Принцип відкритості дозволяє створювати освітні комплекси на основі наступності та взаємозв'язку освітніх програм. Даний принцип слугує теоретичним підґрунтям відкритого професійного навчання на модульній основі як інноваційний і перспективний вид гнучкої підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації робітничих кадрів. Відкритості і прозорості в майбутньому набуватимуть системи оцінювання якості професійно-технічної освіти й, зокрема, якості набутої випускниками професійно-технічних навчальних закладів кваліфікації, що сприятиме підвищенню їх мобільності й конкурентоспроможності робочої сили на ринку праці.

Глобалізаційні виклики, політичні та економічні перетворення, зміна ціннісних систем роблять професійно-технічну освіту відкритою для міжнародного співробітництва, орієнтованою на потреби динамічно змінного і взаємозалежного світу.

Дотримання *принципу випереджувального характеру освіти* зменшує розрив між навчальною інформацією, що вивчається учнями професійно-технічних навчальних закладів, та вимогами сучасного виробництва до рівня професійної компетентності робітничих кадрів. Реалізація цього принципу полягає в постійному оновленні змісту професійного навчання, його наповненні знаннями про нові досягнення в науці, техніці, технологіях виробництва, про передові методи праці тощо.

Даний принцип є основоположним у створенні державних стандартів професійно-технічної освіти з орієнтацією їх на професійний розвиток особистості, формування широкої кваліфікації, а також базових загальнотехнічних і технологічних знань, умінь, що дозволить їх поглиблювати протягом усього трудового життя.

В основі механізмів реалізації зазначеного принципу лежить вивчення ринку праці методом адаптації, тобто, визначення змін, що сталися у світі праці, та відповідна адаптація змісту професійно-технічної освіти. Важливо при цьому також з'ясувати, чи відбулися і в яких якісних параметрах, якщо відбулися, зміни вимог роботодавців до особистості, виконавця (робітника) як до професіонала [13, с. 45]. Значення цього принципу полягає ще й у формуванні в тих, хто навчається, здатності до активного

застосування теоретичних знань у професійній діяльності. У цьому контексті важливо, щоб навчально-виробничі майстерні професійно-технічних навчальних закладів були оснащені сучасною технікою та інструментами, системами автоматизованого програмування виробничих процесів, що ефективно використовуються на виробництві.

Важливим принципом модернізації професійно-технічної освіти є *принцип компетентнісного підходу*, метою якого є формування у кваліфікованих робітників високого рівня професіоналізму (професійні уміння, навички, досвід практичної діяльності, знання технологічних процесів), а також розвиток у них професійно важливих якостей (професійна "Я" – концепція, самостійність, здатність вирішувати відповідало та доводити до кінця почату справу, творчий підхід до професійної діяльності, гнучкість, неординарність мислення, комунікабельність, здатність до навчання і неперервного підвищення кваліфікації).

З метою набуття належного рівня професійної компетентності майбутні кваліфіковані робітники мають оволодіти відповідними компетентностями і компетенціями. Компетенції (загальні, професійні, предметні, ключові, соціальні, суб'єктні тощо) розглядаються як комплекс сформованих в процесі професійно-технічної освіти або в результаті накопичувального практичного досвіду можливостей ефективного поведінки у професійній діяльності та у зумовлених життєвих ситуаціях. Ці можливості визначаються розумінням техніко-технологічних процесів, готовністю до виконання професійних функцій. Зауважимо, що компетенції як результат освіти утворюють тільки основу для подальшого розвитку особистості кваліфікованого робітника, її професіоналізму. Інша частина компетенцій визначається набутим досвідом професійної діяльності і соціального життя [4, с. 211]. У зв'язку з цим доцільно говорити про якість компетенцій, сформованих в результаті професійного навчання. У цьому контексті зміст професійно-технічної освіти формується на основі такої системи знань, згідно з якою соціокультурний світогляд особистості кваліфікованого робітника набуває нового рівня і дає змогу швидко змінювати себе, адаптуватися до нових вимог і умов професійної діяльності.

Згідно з компетентнісним підходом забезпечується реалізація моделі професійного розвитку особистості майбутнього робітника, орієнтованої на формування умінь аналізувати технологічні ситуації, самостійно вирішувати і виробляти критерії оцінювання результатів власної діяльності.

Відомо, що професійна компетентність включає в себе не тільки інтелект і здібності, які дозволяють кваліфікованим робітникам досягати особистісно значущих цілей, вона також

охоплює і внутрішню мотивацію до професійного розвитку, що дає змогу включатися в діяльність високого рівня, наприклад, виявляти ініціативу, брати на себе відповідальність тощо [11, с. 150]. У зв'язку з цим, актуальності набуває концепція пасивного управління, згідно з якою робітник не тільки якісно виконує конкретну роботу, але й здатний виходити за межі своїх компетенцій. Зазначена концепція виходить із того, що працівник, який бере участь у розв'язанні різних проблем підприємства, працює краще, а отже, підвищується його задоволення працею і мотивація [1, с. 70]. За цих умов актуальними стають такі критерії професійної компетентності, як: професійна кваліфікація, широке професійне поле, професійна мобільність, конкурентоздатність, багатопрофільність й професійна успішність. У свою чергу, професійна успішність ґрунтується на розвиненій ціннісно-смысловій сфері особистості й уміннях майбутніх кваліфікованих робітників адаптовуватися до середовища професійної діяльності, якість якої характеризується такими критеріями, як: надійність, ефективність, всебічність, гнучкість, темп роботи тощо.

На компетентнісній основі відбувається створення професійних і освітніх стандартів нового покоління, що забезпечує зростання якості професійно-технічної освіти, рівня готовності випускників професійно-технічних навчальних закладів оперативно розв'язувати виробничі завдання і проблеми в межах своєї компетентності, а також відповідно до своїх прав, обов'язків і переліку професійних завдань.

Відомо, що інформатизація професійно-технічної освіти, розроблення педагогічних програмних засобів, забезпечення доступу до світових інформаційних ресурсів є важливою умовою її модернізації [3]. Саме тому *принцип інформатизації* спрямовується на широке використання інформаційно-комунікаційних технологій в організації процесу професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників та управлінні системою професійно-технічної освіти. З цією метою зумовлюється необхідність розвитку територіальних мереж передачі даних, призначених для забезпечення доступу професійно-технічних навчальних закладів до вітчизняних і міжнародних інформаційних мереж; вдосконалення мережевої інфраструктури.

В організації навчально-виробничого процесу набуватимуть поширення інтерактивні мультимедіа-технології, відеоконференції, контент-бібліотеки, телекомунікаційні проекти, флеш-анімації, системи комп'ютерного тестування, автоматизованого програмування технологічних процесів, віртуальні мультимедійні музеї, клуби тощо.

Сучасні програмні засоби, а також методи роботи з інформацією, розміщеною в Інтернеті, дають можливість

розв'язувати педагогічні задачі по-новому, що сприяє формуванню у майбутніх кваліфікованих робітників умінь самостійно працювати з інформаційними потоками, аналізувати техніко-технологічні ситуації на виробництві. Використання цих технологій суттєво впливає на традиційне когнітивно орієнтоване навчання, адже комп'ютеризація і технологізація професійно-технічної освіти значно розширюють інтелектуальну діяльність учнів.

На інформаційно-комунікаційних технологіях ґрунтується інформаційно-аналітичний супровід розвитку системи професійно-технічної освіти з метою прийняття ефективних рішень на різних рівнях управління: загальнодержавному, регіональному, на рівні професійно-технічного навчального закладу. Використання інформаційно-аналітичної системи на засадах доступності і відкритості інформації сприяє розширенню участі суспільства і соціальних партнерів у модернізації усіх підсистем професійно-технічної освіти, забезпеченню системного аналізу результатів професійної підготовки кваліфікованих робітників, створенню банків даних щодо потреб ринку праці у кваліфікованих робітниках, сучасних виробничих технологій, інноваційного педагогічного досвіду. Крім того, інформаційно-аналітична система дає змогу відстежувати професійну траєкторію випускників, стан їх закріплення на виробництві і на цій основі планувати й успішно зреалізовувати освітньо-професійні проекти.

Принцип соціального партнерства спрямовується на розвиток соціального діалогу і партнерства освіти, науки та виробництва, результатом якого є розв'язання протиріч, що існують між консервативними тенденціями в системі професійно-технічної освіти і потребами ринку праці в кваліфікованих робітничих кадрах необхідних обсягів і якості.

Метою розвитку соціального діалогу і партнерства професійно-технічних навчальних закладів з суб'єктами та інститутами ринку праці, державними і місцевими органами влади, суспільними організаціями є:

- доступ до інформації стосовно професійно-кваліфікаційної структури, потреби у кваліфікованій робочій силі з урахуванням основних тенденцій стратегічного розвитку економіки на загальнодержавному і регіональному рівнях;
- швидка переорієнтація підготовки і перепідготовки робітничих кадрів відповідно до вимог, що динамічно змінюються на ринку праці;
- підготовка кваліфікованих робітників для підприємств згідно з угодами;

– забезпечення випускників професійно-технічних навчальних закладів робочими місцями відповідно до здобутої професії.

Для реалізації зазначеної мети доцільною є участь соціальних партнерів, а особливо роботодавців, у визначенні вимог до рівня професійної компетентності, кваліфікацій і професійно важливих якостей випускників професійно-технічних навчальних закладів.

Крім того, необхідною є участь соціальних партнерів у вдосконаленні нормативно-правової бази, що регламентує розвиток професійно-технічної освіти; розробці професійних і освітніх стандартів; в управлінні професійно-технічним навчальним закладом; створенні умов для організації виробничого навчання і практики учнів, стажування викладачів і майстрів виробничого навчання з метою оволодіння сучасними виробничими технологіями, прийомами обслуговування технологічно складного обладнання; створенні механізму зовнішнього оцінювання якості підготовки випускників; у вдосконаленні матеріально-технічної бази тощо.

За сучасних соціально-економічних умов нових форм набуває партнерство бізнесу і професійно-технічної освіти. Зокрема, бізнес-компанії з метою просування на ринку товарів своєї продукції відкривають на базі професійно-технічних навчальних закладів навчально-виробничі центри, в яких учнівська молодь і педагогічні працівники ознайомлюються із специфікою нових матеріалів, обладнання інструментів, оволодівають сучасними виробничими технологіями. У свою чергу, професійно-технічні навчальні заклади як суб'єкти ринкових відносин, мають швидко реагувати на виклики ринку праці, орієнтуватися на потреби конкретних замовників робітничих кадрів, вчасно і якісно переводити сигнали щодо техніко-технологічних змін у галузях виробництва, виникнення нових кваліфікацій у формат нових компетенцій, а в подальшому враховувати їх у розробленні освітніх стандартів. Для цього необхідно системно підвищувати кваліфікацію викладачів і майстрів виробничого навчання, оснащувати навчально-виробничі майстерні матеріалами та обладнанням, що ефективно використовуються в сучасних секторах економіки тощо.

За цих умов ефективність соціального партнерства підтверджується реалізованими угодами на підготовку кваліфікованих робітників, їх затребуваністю на ринку праці, працевлаштуванням випускників ПТНЗ за професією і тривалістю їх закріплення на робочому місці. Отже, модернізація професійно-технічної освіти на основі розвитку соціального партнерства досягається рівноправністю і добровільністю його суб'єктів у прийнятті та реалізації договірних зобов'язань стосовно створення

належних умов для підготовки робітничих кадрів, а також подальшого підвищення рівня їх кваліфікації.

На основі викладеного вище можна дійти висновку, що для забезпечення якості підготовки робітничих кадрів згідно з пріоритетами державної соціально-економічної політики дуже важливо забезпечити: з одного боку – комплексну модернізацію системи професійно-технічної освіти і державну підтримку модернізаційних процесів, а з іншого – підвищення в суспільстві престижності робітничих професій і зміну відношення особистості до оволодіння ними.

Література:

1. Зубов Н. Как руководить педагогами : Пособие для руководителей образовательных учреждений / Н. Зубов. – 3-е изд., испр. и доп. – М. : АРК ТИ, 2005. – 144 с.
2. Концепція розвитку професійно-технічної (професійної) освіти в Україні // Проф.-техн. освіта. – 2004. – № 3. – С. 2–5.
3. Концепція Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011-2015 роки [електронний ресурс]. – Режим доступу до документа : <<http://osvita.ua/legislation/proftech/8836>>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
4. Коротков Э.М. Управление качеством образования : учеб. пособие для вузов / Эдуард Михайлович Коротков. – 2-е изд. – М. : Академический проект, 2007. – 320 с.
5. Ломакина Т.Ю. Современный принцип непрерывного образования / Т.Ю. Ломакина. – М. : Наука, 2006. – 221 с.
6. Новиков А.М. Постиндустриальное образование / Александр Михайлович Новиков. – М. : Эгвес, 2008. – 136 с.
7. Новиков А.М. Профессиональное образование России : перспективы развития / Александр Михайлович Новиков. – М. : ИЦП НПО РАО, 1997. – 254 с.
8. Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи [електронний ресурс]. – Режим доступу до документа : <<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
9. Профессиональная педагогика : Учебник / Под ред. С.Я. Батышева, А.М. Новикова. – 3-е изд., перераб. – М. : Ассоциация "Профессиональное образование", 2010. – 456 с.
10. Профессиональные навыки, способствующие росту производительности, занятости и развитию / Международная конференция труда. – Женева : МОТ, 2008. – 181 с.
11. Равен Д. Компетнтность в современном обществе : выявление, развитие и реализация / Джон Равен ; [пер. с англ. ; под

общей ред. В.И. Белопольского]. – М. : Когито-Центр, 2002. – 396 с.

12. Смирнов И.П., Ткаченко Е.В. Социальное партнёрство : что ждёт работодатель / И.П. Смирнов, Е.В. Ткаченко. – М. : Издательский центр НОУ ИСОМ, 2003. – 31 с.

13. Формування широкої кваліфікації робітників. Вклад ПТО у розвиток трудового потенціалу XXI століття // Зб. мат., підгот. у рамках реалізації укр.-нім. проекту "Підтримка реформи професійно-технічної освіти в Україні". – К., 2009. – 168 с.

Радкевич Валентина

Принципи модернізації професійно-технічної освіти

У статті обґрунтовано необхідність модернізації змістових і структурних аспектів професійно-технічної освіти. Викладено принципи модернізації професійно-технічної освіти на основі її гуманізації, фундаменталізації, диверсифікації, децентралізації, відкритості, випереджувального характеру освіти, компетентнісного підходу, інформатизації, соціального партнерства тощо.

Ключові слова: професійно-технічна освіта, принципи модернізації, інноваційна діяльність.

Радкевич Валентина

Принципы модернизации профессионально-технического образования

В статье обоснована необходимость модернизации содержательных и структурных аспектов профессионально-технического образования. Изложены принципы модернизации профессионально-технического образования на основе его гуманизации, фундаментализации, диверсификации, децентрализации, открытости, опережающего характера образования, компетентностного подхода, информатизации, социального партнерства.

Ключевые слова: профессионально-техническое образование, принципы модернизации, инновационная деятельность.

Valentina Radkevich

Principles of vocational training modernization

In article necessity in modernization of semantic and structural changes for vocational training is proved. Principles of modernization of vocational training are stated on the basis of its humanization, fundamental nature, diversifications, decentralization, openesses, advancing character of formation, the competence approach, information, developments, of social partnership, etc.

Keywords: vocational training, modernization principles, innovative activity.